

Група 305

Історія України

Урок 15 Конституційна реформа 2010 року. В.Янукович.

Історія України В.Власов, С.Кульчицький

Параграф 25 ст.211-214 опрацювати

Домашнє завдання

Письмово ст. 214 записати в конспекті

Початковий рівень ст. 214 завдання 1;

Середній рівень ст. 214 завдання 2;

Високий рівень ст.214 завдання 4;

<http://reformsguide.org.ua/ua/analytics/constitutional-reform/>

Президентські вибори 2010 року. Президентство в.Ф. Януковича

У першому турі виборів найбільшу кількість голосів набрав Віктор Янукович — 8 686 751 (35.32%), друге місце посіла Юлія Тимошенко — 6 159 829 (25.05%). Ці два кандидати вийшли до другого туру виборів.

У другому турі виборів за результатами обробки 100,00% протоколів перемагає лідер опозиції Віктор Янукович — 48,95% (12 481 266 голосів); Юлія Тимошенко відстає на 3,48 відсотки — 45,47% (11 593 357 голосів). Проти обох кандидатів проголосувало 4,36% громадян. Визнаних недійсними виборчих бюлетенів — 1,19%. Зросла в порівнянні з першим туром активність виборців — 69,15% (66,76% у першому турі).

Не дочекавшись офіційних результатів, Януковича з перемогою привітали президенти Росії, Латвії, Естонії, США, Польщі, ЄС, Грузії, Німеччини, Франції, прем'єр Туреччини, Патріарх Кирило тощо. Першим привітав кандидата Олександр Мороз.

14 лютого 2010 року ЦВК оголосила офіційні результати виборів президента України, згідно з якими лідер Партії регіонів Віктор Янукович переміг і став наступним президентом країни.

17 лютого Вищий адміністративний суд України призупинив рішення ЦВК про визнання Януковича президентом України в забезпечення позову Юлії Тимошенко про скасування підсумків другого туру виборів. Суд не задовольнив клопотання Тимошенко заборонити Януковичу приймати присягу президента на урочистому засіданні Верховної Ради.

20 лютого ВАСУ відновив дію протоколу Центральної виборчої комісії про результати повторного голосування з виборів Президента України 7 лютого.

Верховна Рада України встановила дату інавгурації 16 лютого 2010 р. Віктор Ющенко підписав указ, затвердивши план заходів, пов'язаних з інавгурацією Януковича, 20 лютого, і побажав йому «відстоювати українські інтереси і захищати демократичну традицію» на президентському посту. Тоді ж Блок Юлії Тимошенко заявив, що вони не будуть присутні на події. Інавгурація четвертого Президента України відбулася 25 лютого 2010-го. Патріарх Кирило, Московський і всієї Русі, на запрошення Януковича провів державну молитвенну службу в Києво-Печерській Лаврі. Також були присутні на інавгурації Верховний представник з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Кетрін Ештон, радник США з національної безпеки Джонс Джеймс Логан і

спікер Думи Борис Гризлов. Віктор Ющенко, прем'єр-міністр Юлія Тимошенко та її партія церемонію проігнорували.

Першим указом Віктора Януковича на посаді Президента України стало скорочення робочого штату і витрат на утримання Секретаріату Президента на 20%. Цим же указом він повернув Секретаріату Президента його попередню назву — Адміністрація Президента України. Незважаючи на таке скорочення штату видатки на Держуправління справами при Президенті в 2011-му зросли на 400 млн грн., а сам Янукович потрапив на третє місце в світі за витратами на президента країни.

3 березня 2010 р. Янукович призупинив своє членство в Партії регіонів, яку очолював майже сім років до обрання главою держави, і поклав обов'язки лідера партії і парламентської фракції на Миколу Азарова.

Після президентської кампанії у Верховній Раді сформовано парламентську коаліцію «Стабільність і реформи».

Масштаби кадрових змін на всіх рівнях структур державного апарату після обрання Віктора Януковича на посаду Президента України перевершили «кадрові чистки», що відбувались після Помаранчевої революції й активно критикувались самим Януковичем. На більшість керівних посад у державі призначалися вихідці з Донбасу. Колишній співдоповідач Парламентської асамблеї Ради Європи по Україні Ханне Северінсен так прокоментувала формування влади Януковичем у перші два місяці каденції: *Я дуже занепокоєна. Я завжди знала, що в Україні вразлива демократія. Але я навіть не уявляла, що за два місяці, відколи працює новий Президент, — він використав їх для того, щоб підібрати під себе уряд, скасувати результати виборів 2007 року, повністю підкорити собі Вищу раду юстиції, Верховний Суд, СБУ і навіть парламент*

Деякі експерти вважають, що незаперечним досягненням нової владної команди є стабілізація політичної системи України. Разом з тим вони додають, що так і не вдалося втілити в життя гасло про «уряд професіоналів». Кабінет міністрів Миколи Азарова формувався за попереднім квотним принципом, проте з яскраво вираженим «регіональним присмаком» (за деякими підрахунками, більше третини складу чинного уряду — вихідці з Донецького регіону). Експерти мають думку, що, напевно, головними вимогами до кандидатів на високі посади були особиста відданість Віктору Януковичу, ефективна участь у президентській виборчій кампанії.

Указом від 26 лютого 2010 р. Віктор Янукович утворив Комітет з економічних реформ, секретарем якого призначив Ірину Акімову, указом від 26 лютого 2010-го — Національний антикорупційний комітет, указом від 9 квітня 2010 р. — Раду регіонів, як консультативно-дорадчого органу при Президентові України з метою забезпечення взаємодії центральних органів влади та місцевого самоврядування. Однак Рада регіонів так і не запрацювала ефективно. Політолог Костянтин Матвієнко вважає, що цей орган створено для демонстрацій перед телекамерами, що Президент реально управляє державою.

26 лютого 2010 р. Віктор Янукович підписав указ про утворення Національного антикорупційного комітету, однією з цілей якого є кардинальне покращення ситуації у сфері боротьби з корупцією на Україні. Слід відмітити, що Україна в індексі сприйняття корупції опустилася зі 134 місця в 2010 році на 152 місце в 2011 році.

Конституційний суд визнав неконституційним Закон «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року № 2222-IV (політреформу 2004 року) у зв'язку з порушенням процедури його розгляду і ухвалення і відновив дію Конституції України 1996 року.

30 листопада 2010 р. Янукович наклав вето на Податковий кодекс, затверджений Верховною Радою та прийнятий урядом Азарова, що призвів до мітингів по всій Україні (одного з найбільших протестів з часів Помаранчевої революції). виправлений варіант документа підписаний Президентом 3 грудня 2010-го.

27 січня 2011 р. у Давосі на «Всесвітньому економічному форумі» Віктор Янукович заявив про започаткування 21 реформи у різних сферах життєдіяльності України та зауважив: *«В питанні розвитку демократії Україна є одним з лідерів східної Європи. Я б сказав навіть — однією з центральних країн»*.

1 жовтня 2011 р. набрав чинності Закон «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», підписаний Віктором Януковичем 9 вересня 2011-го.

17 січня 2013 р. Янукович визнав провал більшості реформ своєї команди і звинуватив Миколу Азарова в саботажі.

Свій перший закордонний візит Віктор Янукович здійснив до Брюсселя, де зустрівся з президентом ЄС Германом Ван Ромпеєм. Серед конкретних пріоритетів були відзначені перспективи запровадження безвізового режиму, створення зони вільної торгівлі, підтримка з боку Євросоюзу подолання наслідків фінансово-економічної кризи в Україні.

4 червня 2010 р. Янукович повідомив, що Україна не визнає незалежність Абхазії і Південної Осетії. Він нагадав про існування в світі низки міжнародних угод, якими закріплено територіальну цілісність країн і зазначив, що ніколи не виступав за порушення цих документів: *«Я ніде і ніколи не заявляв про визнання Південної Осетії та Абхазії»*.

21 квітня 2010 р., без попереднього суспільного обговорення, Президент України В.Янукович підписав з президентом Росії Дмитром Медведевим «Угоду між Україною і Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України», згідно з якою продовжується термін перебування Чорноморського флоту Росії в Севастополі на 25 років, до 2042 року. Це стало своєрідною «ціною» підписання Доповнення до газового контракту від 19 січня 2009 року між ВАТ «Газпром» та НАК «Нафтогаз України»(який був укладений Прем'єр-міністрами двох держав Ю.Тимошенко та В.Путіним у Москві), котре скасовує пункт про штрафні санкції за недобір газу і обумовлює знижку на російський газ для України, яка буде оформлена як зменшення митних зборів. Деякі аналітики розцінили угоду як таку, що суперечить Конституції України. Разом з тим, деякі чільні представники Партії Регіонів, виправдовуючи Януковича, посилаються на різночитання трактувань перехідних положень Конституції, вважаючи, що вони стосуються лише заборони на створення нових військових баз. Угода отримала також неоднозначну оцінку в українському суспільстві: її розкритикувала низка місцевих рад, опозиція та екологи. Відбулася серія багатотисячних мітингів. 27 квітня Угоду ратифікували парламенти обох країн.

12 квітня 2011 року відбувся візит голови уряду Росії Володимира Путіна до Києва. Росія схилиє Україну до вступу до Митного союзу, до якого крім РФ входять Білорусь і Казахстан. Основною поступкою за це має бути зниження ціни на російський газ для України майже наполовину. Янукович висловлюється за зближення країни з Митним союзом країн СНД. *"Вважаю, що подальший розвиток стосунків з Митним союзом спиратиметься на нову договірну базу щодо угод про вільну торгівлю, і можлива пакетна угода про співпрацю за формулою «3+1»*, — заявив він 7 квітня, виступаючи зі щорічним посланням у Верховній Раді.

Прем'єр-міністр Росії Володимир Путін у ході цього візиту не отримав прямої згоди від президента України Віктора Януковича на вступ України до Митного союзу. Про це сказало газеті «Коммерсант-Украина» джерело, ознайомлене з ходом закритої частини їхніх переговорів. «Хоча прогресу в переговорах України з ЄС щодо ЗВТ (зони вільної торгівлі) немає, а на пошук компромісу з деяких питань у нас можуть піти роки, Президент України задекларував таку позицію: Україна інтегрується в Євросоюз, у Митний союз не вступає, а буде дотримуватися заявленої формули 3+1», — сказало джерело.

Угода зі створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною і Європейським Союзом практично готова, залишилися три неврегульовані питання, за якими Київ пропонує компромісний підхід. Про це повідомив 31 травня 2011 року прем'єр-міністр України Микола Азаров на зустрічі з головою МЗС Греції. «Практично угода готова. Залишилися три неврегульовані питання, за якими Україна запропонує компромісний підхід», — сказав він.

29 травня 2013 року в Астані (Республіка Казахстан) в президентському палаці «Акорда» відбулася зустріч Президента України Віктора Януковича, Президента Республіки Білорусь Олександра Лукашенка, Президента Республіки Казахстан Нурсултана Назарбаєва, Президента Киргизької Республіки Алмазбека Атамбаєва та Президента Російської Федерації Володимира Путіна. За результатами зустрічі Віктор Янукович дав доручення Кабінету міністрів України підписати меморандум про надання Україні статусу спостерігача в Євразійській економічній комісії, яка є виконавчим органом Митного союзу, під час саміту СНД в Мінську 31 травня.

31 травня 2013 року у Мінську Прем'єр-міністр України Микола Азаров і голова Євразійської економічної комісії (ЄЕК) Віктор Христенко підписали меморандум про поглиблення взаємодії між ЄЕК і Україною. Меморандум передбачає надання Україні можливості мати представника в ЄЕК і одержати статус спостерігача в Євразійському економічному союзі з 2015 р.

За роки правління Віктора Януковича приватні кредитори видали Україні \$40 мільярдів кредитів.

28 – 29 листопада 2013 року на Саміті глав держав у Вільнюсі Президент України Віктор Янукович не підписав Угоду про асоціацію між Україною та Євросоюзом, що викликало бурхливі негативні реакції Заходу та України, додавши ще більших масштабів Євромайдану.

Станом на 2:16 19 лютого президент України Віктор Янукович вперто відмовився проводити будь-які переговори з лідерами опозиції і бажає лише вигнати протестуючих з вулиць Києва. За повідомленням Віталія Кличка, Янукович не збирається йти на поступки й припиняти протистояння. Зокрема він

зазначив, що Янукович абсолютно неадекватно реагує на ситуацію. Все, про що він говорив - це про те, щоб лідери опозиції закликали людей на Майдані припинити протистояння і скласти зброю.

За словами Арсенія Яценюка, Янукович неодноразово висловлював особисті погрози лідерам опозиції, якщо вони не приберуть людей з вулиці.

20 лютого 2015 року секретар РНБО Олександр Турчинов розповів, що коли він за дорученням керівництва Майдану зустрівся з Януковичем, «він бігав по кабінету, як загнаний звір, кричав погрожував: «Усіх розстріляємо, усіх арештуємо. Я перекрию кордон, нікого не випущу за кордон, усіх знищу». Хвилини 10-15 істерика була у кабінеті». За словами Турчинова Янукович давав накази стріляти в людей на Майдані через Захарченка та Якименка. Крім того у СБУ є матеріали, що високопосадовці з ФСБ Росії повністю їх консультували. Того ж дня Янукович під час інтерв'ю російському телеканалу НТВ заявив: «ніхто Майдан не розігнав зі зброєю, танками, бронітехнікою і так далі, так, як мене до цього підштовхували. Я прагнув до миру, до недопущення кровопролиття. І мені влада ціною крові не потрібна була». Того ж дня було розстріляно велику кількість прихильників Майдану на вулиці Інститутській.

Янукович підписує угоду про фактичну капітуляцію з опозицією 21 лютого 2014

20 лютого 2014 лідери опозиції підписали з Віктором Януковичем угоду щодо врегулювання кризи в Україні. Відповідно до угоди протягом 48 годин з моменту її підписання мала б відновити дію Конституція України редакції 2004 року та сформовано новий коаліційний уряд; до вересня 2014 року буде проведена конституційна реформа; до грудня 2014 року пройдуть позачергові президентські вибори, прийнято нове виборче законодавство та обрано новий склад ЦВК; буде проведено розслідування випадків насильства під наглядом Ради Європи; влада та опозиція відмовляються від силових дій. Угоду було засвідчено главами МЗС Польщі та Німеччини, представником МЗС Франції та російським омбудсменом.

Підписання угоди не було сприйняте людьми на майдані: демонстранти вимагали від Президента достроково піти у відставку. Зранку 22 лютого Янукович зник з Києва. Того ж дня Верховна Рада України 328-ма голосами народних депутатів підтримала постанову про самоусунення Віктора Януковича з поста Президента України, аргументуючи таке рішення самоусуненням Януковича від виконання своїх конституційних повноважень та обов'язків у неконституційний спосіб, та призначила позачергові вибори Президента України на 25 травня 2014 року.